WASHINGTON DC

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J. HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: з Ню Йорку: BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXVIII. Ч. 225. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 25-го ЛИСТОПАДА 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 25, 1961 No. 225. VOL. LXVIII.

ДОМІНІКАНЦІ ЗАТИРАЮТЬ СЛІДИ ДИКТАТОРА ТРУХІЛЛЬО

СЮДАД ТРУХІЛЛЬО ПЕРЕИМЕНОВАНО НА САНТО ДОМІНҐО

Санто Домінґо, Домініканська Республіка. — Позбувшися родини диктатора Рафаеля Леонідаса Трухілльо, домініканський президент Балаґер і парлямент негайно почали затирати сліди того зненавидженого народом диктатора і переіменували столицю, яка більше як 20 років називалася в пошану диктатора „Містом Трухілльо", — на давну назву „Санто Домінґо", відоме в Европі Сан Домінґо. В цій республіці панує спокій після того, як всі члени родини Трухілльо залишили країну та виїхали до ЗДА, де вони мають право на тимчасовий побут. Населення столиці показало свою ненависть до родини вбитого диктатора тим способом, що взялося до грабування крамниць, які були власністю членів цієї родини, та її приватних домів. Але з наказу уряду військо вийшло на вулиці столиці і втримує порядок. Люди говорили так: „Вони награбували мільйони, а тепер наша черга". Поліція не дуже протиставилась юрбі населення, а деякі поліцисти навіть брали участь в ліквідації майна родини Трухілльо. Військо розігнало юрбу за допомогою пострілів в повітря. Представник ЗДА і репрезентанти Організації Американських Держав, які находяться в Домініканській Республіці, є вдоволені з того стану, що там тепер заіснував. Малі заворушення під час переміни режиму не є такі, щоб могли непокоїти чужих обсерваторів, бо вже в столиці панує спокій. Ведуть дискусії відносно створення коаліційного уряду, який міг би перевести вибори та вможливити дійсний парляментарний уряд в цій країні, яка довгі роки була під диктатурою генералісимуса Трухілльо. Д-р Баляґер заявив, що він не просив уряд ЗДА, щоб висилав фльоту з 14-ох кораблів, між якими був і літаконосець Франклін Д. Рузвелт, до берегів країни. Але він сказав, що уряд не протестує проти перебування на домініканських водах американських військових кораблів, бо вважає, що ці кораблі — це „привіт" для збереження спокою в Домініканській Республіці.

Летунство випустило розвідчий сателіт „Самос"

Пойнт Арґелльо, Каліфорнія. — 22-го листопада летунство вперше випустило розвідчий сателіт „Самос", не повідомивши про це перед тим пресу. Преса довідалася про це аж 20 мінут після випущення, і не має про це жадних подробиць. Сателіт „Самос" належить до розвідчих сателітів, які можуть збирати відомості про те, що діється на ворожій території. До категорії цих сателітів належить ще „Майдас", який може повідомляти про випущення ворожої ракети. „Самос" фотографує ворожу територію. Коли він буде поліпшений, тоді можна буде його за допомогою окремих приладів стягати на Землю, щоб використати ті відомості про ворожу територію. Тепер ловиться кабінку з цими фотами.

Куба осмішує себе в Раді Безпеки ОН новою скаргою проти ЗДА

Об'єднані Нації. — В середу 22 ц. м. зібралась Рада Безпеки Об'єднаних Націй для розгляду скарги Куби проти З'єдинених Держав з приводу нібито переведеного акту „агресії" і збройної інтервенції" Америкою — проти Домініканської Республіки. Цих злочинів Америка мала допуститись недільною морсько - летунською демонстрацією, внаслідку якої прихильники реставрації диктаторської влади членів родини Трухілльо зреклися своїх плянів і виїхали з Домінікани. Куба скаржилась, що з'єднання американських воєнних кораблів біля берегів Домініканської Республіки є небезпекою також для неї, Куби. Скаргу Куби підтримали тільки Совєти. Представник Домініканської республіки заявив, що Домініканська республіка не була ані не є загрожена американською інтервенцією, а представник ЗДА ствердив, що американські кораблі ввесь час знаходились поза територіяльними водами Домініканської республіки та що вся демонстрація відбулась за попереднім повідомленням домініканського президента і з його згодою. Інші члени Ради Безпеки застереглись, що мусять дістати вказівки від своїх урядів. Засідання перервано до п'ятниці 24 ц. м.

Створено фундацію „Свобода від голоду"

Вашинґтон. — Президент Кеннеді повідомив з приводу Дня Подяки, що зорганізовано фундацію для звільнення світу від голоду. Президетнт повідомив про зорганізування цієї фундації, ціллю якої буде „зліквідувати голод і недоїдання на землі". Ця фундація мала б об'єднати всі приватні змагання в цьому напрямку. Президент закликає всіх американських громадян підтримувати цю нову аґенцію, яка буде працювати разом із Харчовою і Рільничою організацією при Об'єднаних Націях, і ціллю якої буде поліпшити харчовий стандарт в недорозвинених народів. Президент заявив: „Виклик голодного світу мусимо прийняти, хоч знаємо, що він є більший тепер, як коли-будь давніше" Але нас підтримує те, казав Президент, що з нами є інші союзники. Президент найменував 33-ох членів фундаторів, між якими є колишній президент Гарі С. Труман і дві вдови по колишніх президентах пані Фудро Вілсон і пані Ф. Д. Рузвелт, колишній сенатор Герберт Лімен, Дейвід Сарнофф, Чарлз П. Тафт та інші. Почесним головою у Франції є Шарль де Голь, в Англії князь Філіп.

ПІСЛЯ ВБИВСТВА Д-РА РЕБЕТА І СТЕПАНА БАНДЕРИ, ЯРОСЛАВ СТЕЦЬКО, ГОЛОВА АБН, МАВ БУТИ ЧЕРГОВОЮ ЖЕРТВОЮ БОЛЬШЕВИЦЬКОГО ТЕРОРУ ПРОТИ УКРАЇНЦІВ

Ярослав Стецько

Вашингтон. — Тут з достовірних джерел одержано інформацію, що Москва, вбивши видатного діяча Української Головної Визвольної Ради та колишнього крайового провідника Організації Українських Націоналістів д-ра Лева Ребета в 1957-му році і провідника українського націоналістично-революційного руху Степана Бандеру в 1959-му році, приготовляла замах на життя третього видатного і провідного діяча українського визвольного руху, теперішнього голову Антибольшевицького Бльоку Народів, Ярослава Стецька. Замах на Я. Стецька мав відбутись в 1960-му році. Ближчі обставини підготови того чергового злочину Москви, як і те, чому його не виконано, ще не є публічно відомі. В урядових колах стверджують одержання вістки про плянований замах на Ярослава Стецька. Д-ра Ребета і Степана Бандеру вбив, як уже інформовано, довго вишколюваний для такої злочинної роботи большевицький аґент Богдан Ніколаєвич Сташинський, що 12-го серпня ц. р. перейшов із східньо - большевицького сектора Берліну в західню його частину та віддався в руки західньо-німецьким властям, втікаючи перед сподіваною ліквідацією його самого, що совєтський Комітет Державної Безпеки плянував для затертя слідів страшного злочину. Вбивства д-ра Ребета і Степана Бандери доконав Сташинський з наказу самого шефа КГБ Алєксандра Шелєпіна, члена Центрального Комітету Комуністичної партії СССР, що, очевидно, виконував накази „найрівнішого між рівними" комуно-московськими душогубами, Нікіти Хрущова. Сташинський за виконані ним злочини був насамперед нагороджений знову ж самим же Шелєпіним орденом червоного прапора, але втік перед дальшою і остаточною нагородою — вбивством його самого для затертя слідів поповнених ним злочинів. З достовірних джерел дальше інформують, що Богдан Сташинський був заанґажований на аґента НКВД ще як 19-літній хлопець в 1950-му році. Він народився в Борщевичах біля Львова 4-го листопада 1931-го року і одержані інформації вказують, що він мав би бути українського походження. Ставши на службу терористичної большевицької системи, він, після одного року побуту і вишколу в Москві, був в 1951-му році висланий до Києва до школи спеціяльного вишколу в душогубстві. Там він перебув до 1954-го року й опісля ще впродовж 1955-го року продовжав свій вишкіл в Люблині, ввесь час підлягаючи безпосередньо душогубній централі КГБ в Москві. Це вказує також на яку довгу мету та як дбайливо Москва плянує свої злочини. В 1956 році він уже був висланий до Східньої Німеччини із завданням добре вивчити німецьку мову та пізнати німецькі звичаї. В тому ж часі він уже виїжджав до Західньої Німеччини, зокрема в околиці Мюнхену, із різними злочинними завданнями. 12-го жовтня 1957-го року він з наказу КГБ убив на сходах одного дому на Карльсплац в Мюнхені д-ра Лева Ребета, користуючись „отруйною пістолею", себто пістолею, що при допомозі відповідного механізму вистрілювала в обличчя наміченої жертви спорошковану до газу отрую ціянкалі. Діяння цієї отруї, доведеної до організму при допомозі такої пістолі, було раніше дбайливо випробуване на живих організмах. Сташинський, виконуючи свої дрібніші доручення на терені Західньої Німеччини, дістав рівночасно наказ пізнати особисто намічені КГБ пізніші жертви. Степана Бандеру він уперше побачив під час жалобних урочистостей на могилі вбитого большевицьким аґентом полк. Євгена Коновальця в Ротердамі, а доручення вбити провідника ОУН він одержав вліті 1959-го року. Поїхавши по це доручення до Москви, Сташинський дістав уже „вдосконалену" отруйну пістолю з двома цівками, що вистрілювала рівночасно дві ампули спорошкованої ціянкалі. Доручений йому злочин виконав Сташинський 15-го жовтня 1959-го року. Того дня він очікував Степана Бандеру на сходовій клітці будинку, в якому Бандера мешкав. Переконавшись, що намічена жертва входить до будинку без особистої охорони, душогубець, зустрівшись з провідником ОУН, вистрілив йому в обличчя приготовану отрую і потрапив втекти з будинку. Отруя діє моментально. В грудні того ж року вернувся Сташинський до Москви і за виконання злочину одержав з рук шефа КГБ Шелєпіна орден червоного прапора.

Як попав Сташинський назад до Німеччини? Приготовляючись там до своїх злочинів, він познайомився в східній частині Берліну з молодою німкою, що називалася Інґе Поґль і також була на службі терористичної большевицької системи. Одержавши орден, Сташинський одержав дозвіл виїхати до Берліну та одружитись з Інґою, що він і зробив, але швидко знову повернувся до Москви. Коли ж Інґе очікувала народження дитини, їй дозволили вернутись до Берліну, але без чоловіка. Дитина народилася в березні ц. р., а 8-го серпня померла. Тоді й Сташинський виклопотав для себе дозвіл поїхати на похорон дитини до Берліну, що він і зробив, але вже не чекав на похорон і день перед цим похороном, 12-го серпня, він разом з жінкою втік до західнього Берліну, де й був заарештований західньо-німецькими властями та виявив поповнені ним з наказу КГБ страшні злочини.

Інж. ОСИП БОЙДУНИК ОБРАНИЙ НА ГОЛОВУ УНРАДИ

Інж. Осип Бойдуник

Мюнхен, Німеччина. (вл) — Українська Національна Рада, що саме тепер відбуває тут свою 5-ту з черги сесію, на першому діловому засіданні тієї сесії минулої суботи 18-го листопада, обрала нового голову УНРади в особі інж. Осипа Бойдуника, репрезентанта Організації Українських Націоналістів під проводом полк. Андрія Мельника. Перше ділове засідання розпочалося, як заплянобано, в суботу перед обідом, в приміщеннях готелю „Рехталерхоф" при вулиці Арнульфа в Мюнхені. Голова Реґуляміново - мандатної Комісії представив зібраним членам УНРади та представникам преси і спеціяльно запрошеним гостям нових членів УНРади, після чого вони були заприсяжені. Коротка дискусія, що попередила присягу, виявила, що стосунки між окремими фракціями УНРади ще й далі не злагіднилися. Головно з боку соціялістів впали на залі гострі слова на адресу інших членів УНРади, а крім того вони розповсюдили між учасниками Сесії письмову заяву (6 сторінок машинопису) п. з. „З приводу кризи в Українській Національній Раді". В заяві ще раз порушується справу внутрішніх спорів, подається їх перед-історію та перебіг аж по сьогоднішній день. Нотка дисгармонії виявилася рівнож під час виборів Голови УНРади. Речники опозиції вимагали пересунути вибір аж на кінець Сесії, бо так було в минулому. Їхні вимоги були, однак, більшістю неузгляднені і тоді вони, після кільканадцятьхвилинної перерви, запропонували від себе кандидатом на Голову УНРади д-ра М. Хробака. Представник УРДП підніс знову ж кандидатуру О. Бойдуника, якого й обрано та який зразу ж перебрав керівництво сесією. За О. Бойдуником голосувало 20 членів УНРади, проти 15. У Сесії УНРади беруть участь 8 фракцій: УНДО заступають пп. Р. Голіян, Л. Макарушка, М. Хробак, М. Добрянський, С. Онисько, Поліщук; Українську Соціялістичну Партію — П. Феденко, С. Довгаль, Б. Феденко, І. Луцишин, Парно, А. Рибалко; УРДП — І. Багряний, Ф. Пігідо, Ф. Гаснко, В. Міняйло, І. Вовк, Гарасименко; ОУН — М. Капустянський, Д. Андрієвський, О. Бойдуник, В. Квасницький, І. Керестіль, А. Мельник; УНДС — М. Лівицький, О. Юрченко, Є. Ґловінський, М. Шраменко, О. Бондарівський, М. Дурдело; СЗСУ-СП — В. Доленко, Ю. Семенко, Ф. Бала; СКТСУ — П. Кашинський; Українську Селянську Партію (Архипенка) — Павленко. В дальшій програмі нарад першого дня Сесії були виголошені звітні доповіді уступившого голови УНРади І. Багряного, державного контрольора І. Іножарського та голови Виконного Органу М. Лівицького. Доповідь останнього тривала 3 години. Всі члени УНРади та преса одержали тексти доповідей на письмі. Нововибрана Президія УНРади, яка діятиме від тепер аж до наступної сесії, складається тепер з голови О. Бойдуника (ОУН), заступників голови — Р. Голіяна (УНДО), п. Гарасименка (УРДП), С. Довгаля (УСоціялістична Партія) та секретаря М. Шраменка (УНДС). З привітом на першій діловій нараді виступив представник Товариства Сприяння УНРаді з Арґентини п. Кравець.

МИТРОПОЛИТА ЙОСИФА СЛІПОГО ЗНОВУ ВИВЕЗЛИ З УКРАЇНИ

Едмонтонські (Канада) „Українські Вісті" з 20-го листопада інформують, що Митрополита Йосифа Сліпого, який перебував деякий час в центральній в'язниці в Києві, знову вивезли з України в Розаївку. Вістку одержано в листі з України, висланому з кінцем жовтня ц. р. Людина яка цікавиться долею Митрополита, в листі дослівно пише: „Дядя Йосиф виїхав з Києва в Розаївку на північ. Це вже втретє вглибину на лікування. Лікарі вирішили, що тутешній клімат йому не підходить..." Очевидно, що „лікування в кращому кліматі" є черговим примусовим висиленням. В СССР є дві місцевості з назвою Розаївка: одна в Казахстані, а друга в Мордовській АССР недалеко Москви. Львівський Митрополит Йосиф Сліпий, що має тепер 69 років життя, був заарештований большевиками у Львові 11-го квітня 1945-го року під час насильного ліквідування очолюваної ним Української Католицької Церкви, отже вже 17 років є совєтським в'язнем.

Президент Франції де Ґоль нараджується з Мекмілленом

Лондон. — Кінець цього тижня французький президент Шарль де Ґоль переведе в домі британського прем'єра Геролда Мекміллена на нарадах в справі Німеччини й Берліну. За газетними інформаціями, Мекміллен і його міністер закордонних справ лорд Ґюм поставили собі за завдання переконати де Ґоля, що він не має рації, коли поручає пасивну тактику в актуальному конфлікті з Совєтами за Берлін. Вашингтон, Лондон і тепер вже також Бонн вважають, що принципово-неґативне становище супроти переговорів з Москвою мусить штовхнути Москву до сепаратного миру з Східньою Німеччиною, що з черги, швидше чи пізніше примусить західні держави до безпосередніх контактів з східньо-німецькими комуністами. Зате примирливіша тактика — ніби твердять англо-американські державні мужі — дає більші можливості для отримання безпосередньо від Москви справжніх ґарантій для свободи Західнього Берліну і його комунікації з Заходом та для скасування „муру ганьби" в Берліні. Час від тепер до половини грудня буде виповнений нарадами французько-британськими, після чого Конрад Аденауер поїде до де Ґоля до Парижу, а відтіль до Лондону. 15-го грудня, з нагоди конференції 15-х західніх міністрів країн НАТО в Парижі, окремі наради відбудуться там між міністрами ЗДА, Англії, Франції й Західньої Німеччини. До того часу амбасадор ЗДА в Москві, Лювеллин Томпсон, не шукатиме розмов з Ґромиком ані Хрущовим.

Пентаґон видав інструкції про полегші для резервістів

Вашинґтон. — Департамент оборони видав нові інструкції про те, що покликані до військової служби резервісти у зв'язку з берлінською кризою, можуть старатися про відкладення покликання або його скасування, якщо існують до цього родинні умови резервістів. Розпорядок в цій справі підписав заступник секретаря оборони Росвелл Л. Ґілпетрік, який одночасно запросив тих конґресменів, які гостро критикували зарядження секретаря оборони про покликання резервістів, щоб віддали дві дивізії резервістів — 49 в Луїзіяні і 32 у Вашинґтоні, та переконалися, що там немає таких злих умов, про які говорив конґресмен - республіканець Алвін О'Конскі, домагаючись конґресового переслухання в цій справі.

ЗДА ЗА ЗБІЛЬШЕННЯ ЗБРОЙНОЇ СИЛИ НАТО

ПРЕЗИДЕНТ І АДЕНАУЕР УЗГІДНИЛИ В УСІХ ДЕТАЛЯХ СТАНОВИЩЕ В СПРАВІ БЕРЛІНУ. — НІМЕЦЬКИЙ КАНЦЛЕР ВЕРНУВСЯ ДО БОННУ

Вашингтон. ЗДА активно підтримують змагання до побільшення збройної сили 15-членної Організації Північноатлянтійського пакту (НАТО). Після закінчення в минулу середу нарад між през. Кеннеді й західньо - німецьким канцлером Конрадом Аденауером, у Вашинґтоні залишився ще німецький міністер військових справ Франц Йозеф Штравс для суто-військових нарад з керівними чинниками Пентаґону. Передбачується прийняття його Президентом на початку наступного тижня. За газетними інформаціями, Кеннеді й Аденауер погодились, що з большевиками можна переговорювати тільки „з позиції сили". Західня Німеччина закупить американську зброю на суму дол. 600 мільйонів, доповнить теперішніх 8 своїх дивізій в рямцях НАТО до повної сили, поставить на ноги дев'яту дивізію до кінця січня 1962 року та приспішить сформування решти трьох, передбачених т. зв. Паризькими протоколами дивізій, що мали бути готові до 1963 року. Крім цього у Вашинґтоні настояли на тому, щоб у Західній Німеччині продовжити військову службу з одного року до півтори, ввести обов'язкову періодичну військову службу для резервістів і рішено також доповнити західньо-німецькі військові постачальні склади, головно ґазолінові, до 80% воєнної готовости. През. Кеннеді й західньо - німецький канцлер Конрад Аденауер ствердили у спільному широкому комунікаті осягнення повного порозуміння в усіх справах, що над ними радили. Вони потвердили давній принцип, що з'єдинення Німеччини повинно прийти на базі самовизначення німецького народу, але водночас заявили, що вони готові до переговорів в справі Берліну з Совєтами та переконані, що порозуміння можна буде знайти мирним шляхом, „якщо Совєтський Союз виявить розумний підхід". Президент і Аденауер розмежували справи Німеччини й Берліну і готові переговорювати з СССР про Берлін незалежно від цілости проблеми Німеччини. Водночас вони ствердили, що совєтські атаки проти здогадної загрози від відродження німецького мілітаризму позбавлені дійсних підстав, бо Німецька Федеративна Республіка є одиноким членом оборонного Атлянтійського пакту, який всі свої збройні сили підпорядкував колективному збройному апаратові НАТО. Поруч із готовістю до переговорів з СССР в справі Берліну обидва лідери ствердили конечність дальшого скріплення збройної сили оборонного бльоку держав НАТО. Вони ствердили теж одноэгідність щодо дальшої господарської інтеґрації Західньої Европи та збільшеної допомоги для недорозвинених країн. Аденауер вже повернувся до Німеччини. Він перестуджений і просто з летовища поїхав до дому в товаристві лікаря.

Німецькі комуністи зупинили американський військовий потяг на 15 годин

Берлін. — Американський військовий потяг, який в минулий четвер їхав з Західнього Берліну до Франкфурту в Західній Німеччині, приїхав до свого місця призначення з 15-годинним опізнанням, бо на маленькій стації Гервіш за 70 миль на захід від Берліну, на східньо - німецькій території, зупинено його. Східньо-німецька поліційна сторожа заявила американському командантові потягу, що вона дістала повідомлення, що в потязі знаходиться один німецький втікач і тому потяг треба зревідувати. Американський командант відкинув ту комуністичну вимогу, але з Потсдаму викликано американського полковника, який, при докладній ревізії потягу американцями відкрив, що дійсно скривається там один 20-річний німець. Американці видали його східньо - німецькій поліції, після чого потяг звільнено. В міжчасі подорожні мерзли, бо німецькі комуністи відтягли паротяг і потяг не мав палива. У тому поїзді не було ресторанного вагону, але були харчі, що їх роздано військовикам і пасажирам, а на найближчій зупинці роздано їм теплу страву. Американські чинники не виключають, що історія з отим німецьким втікачем була зааранжована самими комуністами, щоб доказати американцям, що сухопутний рух між Західнім Берліном і Західньою Німеччиною залежний від ласки-неласки комуністів. Між Західнім Берліном і Західньою Німеччиною лежить широка на 110 миль смуга східньо-німецької території. Чотири американські потяги, які щоденно їздять тим шляхом мають на тому відтинку східньо-німецькі паротяги й обслугу.

В катастрофі літака в Бразилії згинули 52 особи

Сан Павльо, Бразилія. — Арґентинський джетовий літак „Комет" експльодував після того, як вистартував до лету до Ню Йорку, і всі 52 особи, що були на ньому, згинули. На літаку було 40 пасажирів і 12 осіб залоги. Між пасажирами було 6 неарґентинців, а між ними один американець. Літак вилетів із Буенос Айрес і затримався був в Сан Павльо. Причина катастрофи не є відома. Літак експльодував в повітрі 4 милі від летовища. Частини літака і тіла вбитих осіб розкинені на сотки ярдів. Гадають, що машина мала якісь клопоти і летун хотів приземлитися, і під час того сталася катасрофа.

В АМЕРИЦІ

● Департамент рільництва стверджує, що з кожного доляра, який консумент видає на харчі, фармер дістає тільки 38 центів. В найближчому 1962-му році до рук фармера доходитиме тільки 37 центів, а решта піде до кишень посередників.

● 21-го листопада на Флориді з повним успіхом випробували ракету „Титан", яка везла кабінку. До подібної кабінки має летіти протиракетна ракета „Ніке - Зевес".

● У Ювалді, Тексас, 22-го листопада Джан Ненсі Гарнер відзначив 93-ті роковини свого життя. Він був віце - президентом ЗДА за президентури Ф. Д. Рузвелта в роках 1933-1940.

● Колишній президент Айзенгавер, промовляючи до 7.000 присутніх на зборах Товариства, що опікується армією, заявив, що СССР „не посміє почати нову світову війну, бо комуністи бояться, щоб їх американські збройні сили не розгромили". „На мою думку, казав Айзенгавер, ЗДА мають тепер наймогутнішу збройну силу в світі". Ця країна ніколи не буде аґресором, але битиме того, хто її заатакує, — казав Айзенгавер.

У СВІТІ

● Нюйоркський губернатор Нелсон Рокефеллер перевів останні два дні на розшуках свого сина Майкеля, який пропав від минулої неділі, коли вискочив з пошкодженої і залитої водою моторівки, яку буря загнала на широке море, і поплив в сторону берега голляндської Ґвінеї. Голляндський губернатор, командант тамошньої морської фльоти й усі місцеві власті інформували Рокефеллера про всі деталі цієї трагедії. Всі розшуки, роблені одинаково кораблями, як гелікоптерами й суходільною експедицією не дали позитивного висліду.

● Ганські керівні чинники дуже стурбовані неясним становищем Америки в справі будови великої водної електрівні над рікою Волгою. Тамошня гребля має коштувати дол. 196 мільйонів, з яких Гана зобов'язалась дати дол. 98 мільйонів, а решта мала прийти від американських і частинно англійських банків. Справа ускладнилась внаслідку провокаційно - прокомуністичних і антиамериканських виступів ґанського диктатора Кваме Нкрумаха.

● На польських т. зв. віднесканих землях ведуться великі військові маневри, з участю також найменше двох змоторизованих совєтських військ та чеськими військами. Ті маневри охоплюють терен п'ятьох воєвідств: Вроцлавського, Познанського, Щецінського, Зельоної Ґури і Кошалинського. Ці маневри по східньому боці кордону Одри-Нісси стоять у зв'язку з маневрами по західньому боці того кордону, де заанґажована ціла східньо - німецька армія і також совєтські та чеські дивізії.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA." P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J

Нова фарса в Женеві

Міжнародні події з років, що минули від часу останньої світової війни, є невичерпним джерелом не тільки для істориків - аналітиків, часописних коментаторів та психіятрів, але й для гумористів - сатириків. Про деякі речі з оцих наших дивних часів можна сказати, що, дійсно, про них „навіть філософам не снилося". Коли, наприклад, в Об'єднаних Націях можна ще дати виправдання представникам тих азійсько - африканських країн, які зовсім недавно дістали самостійність, мають у себе 90% неграмотних і для яких міжнародні проблеми є джунглями, і коли можна зрозуміти поведінку СССР, оперту на принципі безетичної етики, то трудно розгадати деякі ходи тієї західньої дипломатії, до якої треба поставити якнайвищі вимоги.

Остання ломиголовка, що її трудно на здоровий розум розчовпати, — це справа атомових дослідів. Цій проблемі була присвячена Женевська конференція ЗДА, Англії і СССР з 30-го жовтня 1958 р. до 9-го вересня цього року. Впродовж 34-ох місяців, виповнених 339 засіданнями, большевики очевидь кепкували з своїх двох західніх контрагентів, — крутили, зволікали, оббріхували їх, і ця гра була вже така ясна, що в половині серпня ц. р. державний департамент на спілку з Пентагоном видав навіть окрему брошуру, в якій розкрито ту гру. Але розкрито її також тільки наполовину. Бо коли ЗДА перестерігали в тій брошурі, що вони не будуть довше зберігати своєї добровільної та безконтрольної мораторії на атомові досліди і, в разі продовжування большевиками тієї гри, ті досліди відновлять, — большевики через два тижні після того самі розпочали серію ядрових детонацій. Виявилося, що вони віддавна, використовуючи легковірність Америки і Англії, крадькома підготовлялись до тих експериментів. Але й тоді ЗДА і Англія, замість проголосити, що Женевська конференція зірвана большевиками, ждали ще 9 днів і щойно тоді, покликаючись на формальну причину, що в ОН радять про те саме, відклали її.

Коли Генеральна Асамблея ОН звернулась з закликом до СССР припинити атомові експерименти — Москва заявила відразу, що тій ухвалі вона не підпорядкується. Коли Генеральна Асамблея закликала всі три атомові держави відновити Женевські переговори — Москва заявила, що вона вважає, що ця справа пов'язана з загальним міжнародним роззброєнням, і окремо про припинення атомових експериментів радити не буде. Замість прийняти цю заяву до відома, замість ствердити, що СССР не кваліфікується взагалі ні на які безпосередні переговори, бо використовує їх тільки для обману, ЗДА й Англія, покликаючись на ту резолюцію ОН, ще від себе запросили Москву відновити ту скомпромітовану Женевську конференцію. Тоді Москва, провівши в міжчасі програму ядрових експериментів і детонувавши разом 32 бомби, погодилась на продовжування Женевської трагі - фарси. Мало того, з прикметним їй цинізмом вона зажадала нової добровільної і неконтрольованої мораторії на атомові досліди, погрожуючи, що коли будь-котра із західніх держав переводитиме їх, то вона, Москва, переводитиме й собі дальші пробні вибухи. Самі західні коментатори стверджують, що СССР тільки через те змінив тактику і рішив вернутися за Женевський конференційний стіл, що це дасть йому пропаґандивний атут „доброї волі" супроти „невтральних" і водночас морально зв'яже ЗДА й Англію: якщо вони тепер почали б атомові експерименти, то СССР і всі невтральні вважатимуть це за смертельний гріх! Хоч формально ЗДА заявили, що мають вільну руку в кожній хвилині відновити свої досліди, фактично вони самі собі зв'язали руки: якщо СССР підписав би тепер договір про припинення ядрових дослідів, то мав би за собою користь з переведеної останньої серії вибухів, — коли ж СССР продовжуватиме тактику крутійства, а ЗДА відновлять свої власні досліди, то вони програють пропаґандивно.

Насправді: у чому таємниця цього якогось дивного гону Америки до переговорів з Москвою? До переговорів навіть у такій справі, в якій Америку тількищо обдурено, — у справі, яка з кожного аспекту програна.

Диявол в Раді Церков

Широко дискутована й гостро заперечувана справа прийняття очолюваної московським патріярхом Алексієм „Русской Православной Церкви" до Світової Ради Церков, що об'єднувала досі 175 протестантських і православних церков із 50 країн світу, знайшла своє позитивне не тільки для тієї Церкви, але й для совєтського режиму, під яким вона існує, вирішення. Не зважаючи на ввесь спротив церковних кіл у вільному світі, на доводи, що „Русска Православна Церква" не є вільною, що вона не тільки перебуває під постійною контролею комуністичного режиму, але й залежить від нього у своїх починах і діях, Світова Рада Церков прийняла 20-го листопада на своєму третьому зібранні, що відбувається тепер в Ню Делі, названу Церкву у свій склад, як дійсного і повноправного члена. Разом із тим дійсними членами Світової Ради Церков стали й інші православні церкви, що існують в Польщі, Румунії і Болгарії.

„Русску Православну Церкву" прийнято в склад Світової Ради Церков майже без ніякого спротиву збоку провідників протестантських церков, які творять в ній основу й більшість. За прийняття висловились з усіх 149 рішальних голосів — 142. Проти голосували тільки делеґати трьох церков, а стрималися делеґати чотирьох церков. Хто голосував проти і з яких мотивів, офіційно до відома не подано. Проголошено лише, що стримався від голосування голова північноамериканської російської православної церкви, архиєпископ Иоан з Сан Франсіско, мотивуючи це „спеціяльними обставинами". Стримався також представник Мадярської Реформованої Церкви у ЗДА єпископ Солтан Бокій, який, висловлюючись з признанням про минуле православної Церкви в Росії, гостро засудив мотиви і цілі „Русской Православной Церкви" в її намаганні об'єднатися організаційно з протестантськими і православними церквами.

У своїх заходах щодо прийняття до Світової Ради Церков представники „Русской Православной Церкви" подали очевидно перебільшені статистичні дані, які мають свідчити про свобідне існування і розвиток цієї церкви під совєтським режимом. Вони заявили, що ця Церква нараховує 50 мільйонів вірних у 20.000 парафіях, що їх обслуговують 30.000 священиків із 73 єпископами на чолі. Крім того в СССР нібито є 40 манастирів, вісім богословських шкіл та шість семінарій, а в самій тільки Москві відкриті 55 церков. Всі ці офіційно проголошені дані делеґати прийняли без заперечень чи хоч би й запиту, так само, як ніхто не взяв під сумнів ролі й завдань голови делеґації „Русской Православной Церкви", 32-літнього архиєпископа Нікодима, що, не зважаючи на свій молодий вік, є не тільки архиєпископом, але й головою департаменту закордонних взаємин проводу московської патріярхії і навіть, як кажуть, другою особою після патріярха Алексія та кандидатом на його становище. Архиєпископ Нікодим був визнаний як провідник патріяршої делеґації не зважаючи на те, що в своїй діяльності здійснює ролю відкритого експонента комуністичного режиму.

Висловлювані проти прийняття „Русской Православной Церкви" застереження виявились слушними й оправданими. Зараз же на другий день після прийняття московська делеґація використала форум світової Ради Церков для політичної демонстрації, відчитавши „послання" патріярха Алексія, в якому він — повторюючи майже дослівно вимоги Хрущова — закликає до загального й повного роззброєння, не згадуючи ані словом про детонування Совєтами багатомеґатонних бомб і не засуджуючи цього, як загрози для здоров'я людства. Беручи до уваги всі дотеперішні прокомуністичні виступи московського патріярха і його співробітників чи то на совєтському, чи на міжнародному теренах, треба думати, що в цьому ж напрямі працюватиме його делеґація і на терені Світової Ради Церков, використовуючи його для реалізації цілей совєтської пропаґанди і закордонної політики. А це не тільки не вийде на користь Світовій Раді Церков та її членам, але, навпаки, принесе шкоду ідеї об'єднання свобідних християнських церков.

Олег Лисяк

„НЕМА МІСЦЯ У СХОВИЩІ"

— Ще одна бомба, — сапнув важко сусід, сідаючи на східці степениці на останніх змаганнях „Юкі Нешонелс", — і поїдемо над море до Атлантик Сіти купатися!

Сусід, ясна річ, мав на думці ще одну атомову, а не футбольну „бомбу" (цих останніх і так на матчі не було забагато). Сусід виразно натякав на зовсім не-листопадову погоду. Бо, не зважаючи на факт, що минуло вже кілька днів після Листопадової річниці (Листопадової Академії у нас, в Филаделфії, ще не було, але ми завжди святкуємо тут Перше Листопада десь в околицях двадцять першого листопада) — отже, не зважаючи на дуже пізній осінній час, публіка сиділа на трибунах пороздягана до сорочок, а Богдан Паздрій, крім цього, навіть розв'язав краватку, як у липні, бо було понад вісімдесят ступнів.

Далі сусід пояснив — а він на цьому розуміється, і в термодинаміці битий, як книжка пише:

— Ти собі що думаєш? Пощо большевики ці бомби по 50 меґатонів кроплять? Для того, щоб американців налякати? Нема потреби — хто мав налякатися, той уже давно наляканий, а хто не боїться, тому й так море по коліна, навіть при сотні меґатонів. Справа в чому іншому: москаль хоче нам і собі змінити клімат — хоче, щоб через ці атомові вибухи сибірські ріки, замість плисти в Льодовий океан, поплили на південь — і тоді тут у нас замість літа буде зима, а замість зими — літо. Зрозуміли, хлопці? Знаєте тепер пощо ті всі меґатони? Руский на наш клімат замах робить! Хоче, щоб наші „Юкіс" грали взимі, а не влітї!"

„Хлопці" на це зауважили, що клімат їм не перешкоджає, бо на матчі вони й так будуть ходити — зима чи літо; врештою, кому то шкодить, як „Тризуб" гратиме за чашу в січні при вісімдесятьох градусах або в липні при морозі? „Нам аби чаша була наша", — заявив найзавзятіший з усіх кібіц, той що в радіо „Хлопці, алярм!" грає — а решта, і так не вальорна. „Ще довго большевик нас не настрашить!"

Як видно, між нашими людьми совєтські атомові вибухи не викликали паніки. Подібно мається справа і в загальноамериканському маштабі, хоч европейська преса останнім часом і насміхається з „американської радіяційної гістерії". До речі, коли йде про протиатомову оборону цивільного населення, то в Европі панує ще більший хаос, ніж в Америці.

В Америці багато людей вирвалося вже з байдужности і резиґнації в цій справі, яка ще донедавна панувала, і протирадіяційні сховища цікавлять уже більшість населення — але, як каже д-р Джеромі Френк, психіятр університету Джана Гопкінса, — ці сховища „не здобули собі ще навіть тієї популярности, яку пару років тому мали обручі „гуля - гуп".

Д-р Френк твердить, що, як дотепер, дуже мало людей пішло поза балачки про сховища і придбало їх, будуючи самі чи набуваючи від контракторів. Факт, що в багатьох газетах появилися вже оферти на будову таких сховищ за відносно невелику ціну. „Але, — твердить д-р Дж. Френк, — є велика різниця між поважним занепокоєнням і — панікою".

Все таки познаки паніки подекуди виявляються. Недавно американська преса принесла вістки, що губернатор Каліфорнії, Едмунд Бравн, заявив офіційно, що в горах і пустинях Каліфорнії вишколюються для майбутньої війни „партизанські відділи". Не було б в цьому нічого поганого — можна на це відповісти, — коли б цивільні громадяни „на всякий випадок" спонтанно не готувались до самооборони проти інвазії ворога.

Ні, але в даному випадку йде про щось інше. Партизанські відділи, які складаються з мешканців позавеликоміських околиць, готуються до оборони проти інвазії... мешканців великих міст, що пробуватимуть втікати з тих міст від атомової атаки ворога і від радіяції у лісисті й пустинні околиці Каліфорнії. „Партизанські відділи" вишколюються для оборони американців проти американців. Як подає В. Ф. Коллі з Сан Дієго, провідники цього руху набирають людей до своїх самооборонних ватаг через газетні оголошення, пошукуючи „добрих і вправних стрільців". Він сам, В. Ф. Келлі, скомплектував собі таку банду „мінутменів" за допомогою газетного оголошення.

Таких банд, за словами губернатора Бравна, є вже тепер 23 в самій лише Каліфорнії. Провідники цих банд відбули у серпні ц. р. в Санта Барбара зустріч, щоб обговорити координацію дій на випадок війни. Головним гаслом цих банд мало б бути: стріляти в кожного втікача з міста, який намагатиметься вирватись з обсягу діяння атомової атаки і радіяції — бо ці втікачі можуть зменшити шанси пережиття для мешканців малозалюднених околиць. Вони можуть пробувати діставатись до сховищ, грабуватимуть харчі тощо — мешканцям малозалюднених околиць. Як кажуть і навіть показують на телевізії — до стандартного влаштування протирадіяційних сховищ належатимуть рушниці — для оборони проти співгромадян.

Дотепер не чути було нічого про самооборонні ватаги мешканців підміських центрів великих метрополій на Сході — Ню Йорку, Филаделфії та інших міст - велетнів. Але нема потреби сумніватись, що те, що діється в Каліфорнії — може діятися і в лісах Конектикату чи центральної Пенсилвенії. Мільйонові маси втікачів напевно не будуть там бажаними гостями на випадок атомової катастрофи.

Недавно в популярному щоденнику „Дейлі Нюз", у так званому „Кутку Циніка", видруковано такий образок: на порозі підземного протирадіяційного сховища стоїть людина з ворожим виразом лиця і з рушницею в руках. Перед сховищем чоловік тримає за повід осла, на якому сидить жінка з малою дитиною. Напис під образком: „Нема місця в сховищі!"

1960 років тому, коли не було ще високої цивілізації, культури і — атомової радіяції, подібна сцена розігралася коло містечка Вифлеєм у Палестині.

За цих 1960 років людина не стала людині братом — видумала лише засоби, як найбільш ефективно, найбільш науково і найбільш масово вбивати людей. І видумала „індивідуальні" сховища, в яких серед приладдя, потрібного для того, щоб пережити атомову загрозу, є також — рушниця, щоб нею відганяти братаспівгромадянина...

КОСМІЧНІ ПОДОРОЖІ ЛЮДИНИ

Грецький переказ оповідає про Дедаля, який разом із своїм сином Ікаром пробував утекти на зліплених воском крилах із острова Крети на Сицилію. І хоч це було за сотки років перед християнською ерою, людина почала літати понад землею аж в початках 20-го віку.

Та від часів Райта мрія людини відірватися від землі здійснюються в далеко швидшому темпі, бо ще не минуло навіть 60 років від перших летів людини понад землею, а вже людський розум зумів облетіти Землю в кабіні і вислати ракети на Місяць і до Сонця.

Вже тепер немає найменшого сумніву, що ще в 60-их роках цього століття, або найпізніше на початку 70-их років людина дістанеться на Місяць. І тому відомий англійський науковець, автор книжки „Дослідження космічних просторів" Артур С. Кларк, пише в „Ню Йорк Таймсі", що „колонізація Місяця та плянет вже вийшла поза сферу фантазії".

Правда, заявляє цей вчений, колишній голова Британського Міжплянетарного Товариства, ми ще кількадесят років не знатимемо, як ці людські колонії на Місяці та плянетах мали б виглядати, але й перші дослідники підбігунових околиць не передбачали того, що там є вже тепер.

Колись у книжках з астрономії писали: „Поїзд, що розвиває швидкість 100 миль на годину, мусів би їхати три місяці, щоб дістатися на Місяць". Тепер ракета до Місяця може долетіти за два дні. Місяць тепер куди „ближчий" для нас в Америці, як 50 років тому була Европа. І хоч подорож до таких плянет, як Марс і Венера, тривала б довше як до Місяця, все таки можна сподіватись, що наприкінці цього століття людина й туди дістанеться.

Але цього всього людині замало. Погідної ночі вона спостерігає на небі так званий „Чумацький Шлях", і знає, що це — мільйони таких соняшних систем, в якій ми живемо. Чи можна буде колись дістатися туди людині?

На це може бути така відповідь: напевно можна буде туди вислати машини - автомати. Лише три з половиною роки треба було чекати від моменту випущення перших штучних сателітів до першого лету людини навколо нашої Землі. Тож ми напевно зможемо вислати машини - автомати до тих зір, що є поза нашою соняшною системою. Але ще не можна нічого сказати про те, чи зможемо ми самі дістатися на ті зорі.

Про подорожі поза нашою соняшною системою може мріяти тільки людина з буйною фантазією. Людська уява не може собі навіть представити тієї величі, яку творять оті всі соняшні системи - світи, з яких складається „Чумацький Шлях". Бо хоч яка велика наша соняшна система, все ж її грандіозність у порівнянні з всесвітом — це тільки маленький човник на безкрайому океані. Для прикладу: відстань від Землі до Марса — це лише одна мільйонова частина відстані до найближчої зірки з іншої соняшної системи.

Кларк твердить, що на плянетах нашої соняшної системи немає інтеліґентних істот. Але ніхто не може цього сказати про більйони плянет „Чумацького Шляху".

Як же дістатися на ті плянети людині? Тут навіть буйна фантазія не може придумати жадного засобу комунікації, крім людської думки. Маємо всі підстави припускати, що ніяка ракета не зможе летіти швидше, як світло, яке за годину перелітає 670.000.000 миль, — приблизно в мільйон разів більше, як швидкість модерного джета.

Світло досягає Місяця за півтори секунди, а Марса або Венери за кілька хвилин. Але світло потребує чотирьох років, щоб перелетіти 25 мільйон - мільйонів миль до найближчої зірки з іншої соняшної системи. Щоб досягнути найдальших зірок у мряковинні „Чумацького Шляху", світло потребувало б принаймні чотирьох більйонів років. Такі далекі зірки можна бачити тільки через радіотелескоп.

З цього виходить, що людина таки прикута до своєї Землі і до тієї соняшної системи, в якій Земля кружляє. Але з цього зовсім не виходить, що людина не випустить колись до іншої соняшної системи якусь ракету, хоч немає жадних виглядів на те, щоб ця ракета вернулася.

Кларк дивиться на цю проблему з „перспективи вічности". Він каже, що вся світова система - універс — мандрує в напрямку до зірки Веґа зі швидкістю 40.000 миль на годину. За півмільйона років ми дійдемо до тієї зірки. Але такий довжелезний час — це вже поза практичною науковою можливістю.

Кларк передбачає, що люди поселяться на Місяці, але буде їх там найбільше кілька тисяч. На його думку, Марс надається краще на колонізацію, як Місяць. На Венері, — пише він, — температура така, як в турецькій лазні.

На думку Кларка, людина або її машина - робот дістанеться на Юпітер і Сатурн наприкінці цього століття. Можна буде долетіти й до Нептуна та Плютона. Коли людина матиме відповідні ракети, щоб дістатися на Марс, то не трудно буде випродукувати й такі ракети, що долетять до ще дальших плянет. Але подорож туди тривала б кілька років.

Норвегія й Фінляндія проти шантажу

Москва. — Норвежський міністер закордонних справ, д-р Гарвард Лянґе, який прибув з початком цього тижня до СССР згідно з давно вже устійненим пляном такої візити, рішуче заперечив, наче б Норвегія підтримувала мілітаризм в Західній Німеччині та наче б вона, як член Організації Північно - атлянтійського пакту (НАТО) належала з Західньою Німеччиною до „аґресивного" бльоку. До різкої заяви, яка мала антисовєтське вістря, спровокував його Анастас Мікоян у своєму тості на прийнятті в норвежській амбасаді у Москві. На те прийняття прибули Мікоян і Андрей Громико. Гарвард Лянґ заявив, що Норвегія переконалася в першій світовій війні, що вона не може бути ані безборонна, ані ізольована, і тому після тієї війни перевірила давнє становище та приступила до НАТО. Лянґе рішуче протиставився натискові збоку СССР, щоб Норвегія виступила з НАТО. Він висловив теж прозору алюзію до останнього совєтського натиску на Фінляндію, заявивши, що для загального миру було б добре і вказано, щоб теперішній стан в обширі Балтійського моря залишився той сам. Лянґе заперечив, наче б Норвегія дала військові бази німцям, та ствердив, що в Норвегії є тільки склади західньо - німецького військового виряду. Водночас в СССР перебуває фінляндський президент Урго Кекконен, який приїхав на розмову з Хрущовим у зв'язку з новим шантажем СССР. Хрущов погодився прийняти фінляндського президента в Новоросійську. Кекконен заявив перед виїздом, що фінці будуть боронити „до останнього мужа" своєї незалежности.

НА ВИХОВНІ ТЕМИ

БАТЬКИ І ДІТИ

Перед двором мого 70-літнього сусіда виблискують найновіші моделі авт, з вікон хати чути веселий гомін, у дворі його дружина бавиться з якимись дітьми. Це, як майже кожної неділі і свята, приїхали до моїх старенських сусідів четверо синів, що їх старики виростили, виховали і вивчили на лікарів, інженерів та адвокатів. Вони всі разом гарно, по-родинному проводять вільний від праці день.

А в понеділок уранці мій сусід, стогнучи і кашляючи, заводить свого мало не ровесника „форда" і спішить, як і ми всі, на фабрику, до праці.

Якось я його запитав:

— Невже, маючи таких синів, ви ще й досі мусите працювати?

— О, так! — відповів американець. — Ви ж самі знаєте, які видатки має людина навіть з такою невеличкою хатиною, як моя: податки, електрика, газ... Тієї сотки долярів, що їх я можу мати з пенсії, рішуче замало...

З його відповіді я побачив, що він не зрозумів суті мого питання, бо навіть не згадав про синів. Коли ж я йому знову підкреслив оте „маючи таких синів", він здивовано подивився на мене. При чому тут, мовляв, сини? Вони теж мають свої видатки, родини... Та й узагалі він, сусіда, має досить сил сам себе забезпечити і, як довго могтиме, й крихітки не хоче від своїх дітей.

А діти?

Думаю, що й вони зробили б великі очі, почувши це моє питання. І нема в цьому нічого ані дивного, ані нового. Соціяльний устрій країни, в якій вони з діда-прадіда живуть, побудований так, що ніякий старий батько з голоду не помре, якщо навіть сини й зовсім від нього відмовляться. Ціла низка соціяльно - забезпечувальних законів ґарантують відповідний добробут старим і немічним. До того ж час і спосіб життя виробили інші погляди в різних народів на подібні речі. Тому й зрозуміло, чому на обличчі мого 70-літнього сусіда, батька чотирьох дітей — лікарів, інженерів і адвокатів, — я побачив справжній вираз почуття великого самозадоволення з того факту, що він — людина незалежна, в тому числі найменше залежна від своїх власних дітей.

Інша справа з українськими давніми поглядами щодо взаємовідносин батьків і дітей, коли перші осягають відповідного віку, а другі — стану й добробуту. Крім того, грає велику ролю в цих поглядах не лише матеріяльна сторона, а й принципова. Бувало, що наш батько, користуючись повним утриманням і доглядом збоку сина, не відчував себе через те викиненим за борт життя. Навпаки, він мав почуття гордости бути на утриманні сина. І не тільки, може, батько, як син у таких випадках сприймав все це як само собою зрозумі-

(Закінчення на стор. 4-тій)

ОДНЕ СТЕБЕЛЬЦЕ

Одне стебельце лісових
конвалій,
Таке хвилююче - духмяне,
Дасть почуття,
що здатний вітром стати.
(Зовсім не так,
як інші оспівали.)
Хотів би в руки взяти
й не розставатись,
І шкода вирвати — зів'яне.
Тоді всі друзі
зайві й непомітні:
Трава співає й замість
птахів — квіти.
Не кожному дано
знечев'я вздріти
У дзеркалі води
тремтінь двох кіс...
Тут би й сліпому
руки простяглись
До пліч, що найясніші в світі,
Щоб дати дівчині
опору на хисткому.
На молодому стовбурі
вільшини
(Ніколи потім я не був там)
За кладкою направо,
залишили
Ми напис — дата в квітні,
Яких сотні забуто.
І більше вже ніколи не було
Ні напису, ні кладки, ані кіс,
Лише тремтіння в борознах
долонь
Росте, як ліс.

ОЛЬГА ЛУБСЬКА

Д-р Лука Луців

МАРКІЯН ШАШКЕВИЧ

(У 150-річчя з дня народження)

(20)

Влаштуванням торжества займався окремий комітет на чолі з ігуменом о. М. Марковим, ЧСВВ".

Американська Україна відзначила 100-річчя з дня смерти М. Шашкевича ще й окремою книжкою, про яку ми згадували. На обкладинці цієї книжки читаємо: РУСАЛКА. Американські українці Пробудителеві Галицької України о. Маркіянові Шашкевичеві в Сотні Роковини Його смерти. 1843-1943. На першій сторінці заголовок. 1843-1943. ПРОПАМ'ЯТНА КНИГА американських українців, видана у столітню річницю смерти о. Маркіяна Шашкевича, Першого Пробудителя Галицької України. Накладом Комітету Свята під управою оо. Василіян. З друкарні Америки. Филаделфія, Па., 143 сторінки текстів і 66 сторінок „привітів" із фотографіями.

У цій „Русалці" чи „Пропам'ятній Книзі" на 3-ій сторінці вміщено світлину М. Шашкевича, на 5-ій — Папи Пія XII, на дальших сторінках — фота Митрополита Кир Андрея Шептицького, Єпископа Кир Сотера Ортинського та світлини тодішніх наших Єпископів у ЗДА Кир Константина Богачевського і Кир Амвроза Сенишина та Кир Василя Ладики і Кир Ніля Саварина з Канади. Є тут і світлина о. протоігумена Чина СВВ в Америці й Канаді Венямина Бараника. Всі ці релігійні достойники вмістили в книзі статті, присвячені Шашкевичівським роковинам.

І так, Єпископ Филаделфійський Кир Константин Богачевський у своїй статті написав, що „відступництво від віри завжди було початком злого кінця. Понехування рідної мови кінчилося зрадою свого народу". Маркіян Шашкевич „живе, бо він служив Богові і Церкві, вірі і народові". (ст. 10).

Кир Амвроз написав: „У ці пропам'ятні роковини ми дякуємо Всевишньому, що дав нам такого мужа, який захоронив українську мову і наш нарід від винародовлення" (ст. 13).

Кир Василій підкреслював, що через сто років після смерти М. Шашкевича „остало ще багато праці". І тому треба „дорожити цією Церквою, що про її розвиток старався о. Шашкевич. Любити цей обряд, що про його красу дбав Маркіян. Плекати цю мову дома, в рідній школі, літературі й організаціях, що їй такий широкий розмах надав, сто років тому, великий відродитель наддністрянської України" (ст. 19).

Протоігумен о. Венямин Бараник, ЧСВВ скінчив своє слово „В честь Пробудителя Галицької України" такими словами: „Тож у столітню річницю його смерти віддаймо честь Пробудителеві української мови. А ділом се найкраще зробимо, коли ми, українці, сміло і з пошаною до своєї мови, тут у прибраній нам вітчині, будемо говорити й писати так, як говорив по-українськи й писав наш незабутній о. Маркіян Шашкевич" (ст. 20).

Голова Комітету Свята о. М. М. Марків, ЧСВВ, у своїй статті підкреслив: „Ми віримо, що обновлені духом віри у Триєдиного Бога, Твоя Батьківщина, „обновиться банею пакибитія" і ввесь Твій нарід на Твоїй землі діждеться радісної хвилини, щоб стати Твоєю вимріяною квіткою".

Ми вже згадували статті з цієї „Русалки" о. Володимира Лотоцького і о. А. Труха, ЧСВВ. Треба ще додати, що в цьому збірнику надруковані статті ще таких отців: Степана Семчука — „Віра його серця", о. Д. Д. Поповича, ЧСВВ — „В століття смерти М. Ш.", о. Вернарда Дрібнецького — „Ідея М. Шашкевича на Американській Землі", Филимона Тарнавського — „Жмут спомнинів про М. Шашкевича", Степана Гриньоха — „Слідами безсмертного Маркіяна", Володимира Білинського — „Маркіян — воїн", Нестора Феціци, ЧСВВ (по-англійськи) — „Життя і доба о. М. Шашкевича" і о. Маріяна Горішного, ЧСВВ „Слово до нашої молоді" (по-англійськи).

З цивільних авторів надруковані статті: редактора „Свободи" д-ра Луки Мишуги „Перемогла віра — тверда як Бескид" і редактора "Ukrainian Weekly" Степана Шумейка, англійською мовою, „Маркіян Шашкевич — провідник західньо-українського відродження". Д-р Л. Мишуґа писав: „Ось так понеслась народна пісня і народна мова, якій М. Шашкевич заповів, що вона заквітчає себе при Чорному морі й у степах весело заграє, над Дністром знесеться і полине під небо до сонця:

I буде літати, і буде співати,
І о руській славі скрізь світи казати.

І вона літає й донині. І літає і тут, по американській землі та розносить славу України" (ст. 45).

ДЕСЯТА ЖІНОЧА ВИСТАВКА В НЮ ЙОРКУ

Українська Жіноча Виставка в рамцях Крайової Жіночої Виставки тривала від 6-12 листопада і закінчилась успіхом для виставкового комітету СУА і для нашого громадянства. Цьогорічна виставка різнилась від попередніх тим, що були нові національні групи як Болгарія, кубинці і з кількох інших полудново-американських країн. Позатим торг ішов як минулими роками, а на сцені кожного вечора різнородні програми.

Українські кіоски, і комерційний і культурний, звертали на себе увагу відвідувачів. Комерційний кіоск пишався керамікою, писанками, вишивками і ляльками. Над усе кидалась в очі кераміка на двох полицях - мисниках, розставлена з великим смаком. Це праця пані Мирослави Гординської. Писанки з різних околиць нашого Краю своїми чудовими взорами, манили очі публіки. Вишивки малого формату були також атракцією нашого кіоску. Дві прекрасні широкі крайки, власність Централі СУА, гармонізували чудово з керамікою на головній стіні.

Культурний кіоск, посередині якого пишався модель Лесі Українки, різьби скульптора Черешньовського, впроваджував в подив всіх нас. На п'єдесталі серед зелені стояла наша поетеса так гордо, сміло і відважно, якою є і вся її творчість. На столі альбум з родоводом Лесі і її рукописи, які мало хто мав час оглядати. Шкода, що не було збірника творів поетеси.

В суботу, як звичайно, українська програма. Наше громадянство поволі заповнювало залю вже від полудня. Майже коло кожної будки можна було чути українську мову. Півгодини перед програмою маленьке прийняття для представників наших установ і товариств, яке влаштувала мама і родина Королеви панни Марти Книш. Точно о год. 7-ій на сцені появився український прапор як символ живучости українського народу на вільній землі. Голова виставки п-і К. Пелешок отворила виставку промовою про нашу культуру, мистецтво, музику і танці, які є нерозривною частиною життя українського народу і яку ми на виставці хочемо показати іншим народам. На сцену вийшла королева зі своїм почотом, а королева з минулого року панна Буздиган передала їй символ королеви, коронуючи її короною на 1962 рік. Два хлопчики - козачки вручили теперішній і бувшій королеві букети квітів.

Після безчисленних фотографувань розпочалась дальша програма, яку заповідала п-і Леся Різник. Пластова група з Гемстеду відтанцювала три коломийки з успіхом. Групою проводив проф. Роман Петріна. Гуцульська ноша мило вражала око глядача. Молодеча оркестра під управою проф. Володимира Цісика полонила увагу присутніх. Наша дітвора грала з такою увагою і завзяттям, що в нагороду за те, ціла заля гриміла оплесками. Родичі нашої молоді, і танцюристів і оркестрантів, були горді зі своїх дітей і їх вчителів. Накінець на сцені появились танцюристи, молода оркестра, по середині королева і її почот, та всі разом відспівали український національний гимн. Наша публіка явилась численно, за що комітет на цім місці складає їй сердечну подяку.

Впродовж тижня відбувався показ народної ноші многих національних груп, а між ними й української. Наша народна ноша, в якій виступали наші милі панни, набута виставковим комітетом за гроші, придбані на виставках минулими роками. У вівторок пополудні діти різних національних груп відбули дефіляду також в національній ноші. Кожна з тих груп дістала нагороду за найкращий зразок ноші. З українських дітей нагороджено маленького козака Юрка Гоя і дівчину Христю Івануса.

Хоч комітет мав багато праці і труду, але зате наша виставка пройшла з успіхом.

Марія Демидчук
реф. преси

„Московський Комсомолець" натаврував тих молодих совєтських поетів, які, не знаходячи для своїх примітивних „творів" дороги до існуючих совєтських журналів, відчитують їх публічно на площі Маяковського в Москві. За іменем той московський часопис назвав Всеволода Буковського, кол. студента Московського університету, який ніби в своїх віршах кепкував з совєтського режиму й „обкидав болотом" СССР. Що сталось з тим молодим письменником — не сказано.

„Рідна Школа" в Джерзі Ситі відбула загальні збори

В суботу 18-го листопада „Рідна кола" в Джерзі Ситі відбула свої річні загальні збори, якими проводив проф. Антін Малюца, як голова, та Іван Кравчук, як секретар. Звіти з діяльности здавали голова „Рідної Школи" інж. Юхим Харченко, секретар Іван Кравчук і касир пані Д. Семеген. „Рідна школа" в Джерзі Ситі має великі матеріяльні труднощі, бо за приміщення приходиться платити так багато, що приходи не вистачають на покриття видатків. З тієї причини рішено піднести шкільну оплату з трьох на чотири доляри місячно від дитини. Рішено теж річні загальні збори відбувати в місяці червні, щоби дати можливість новій управі плянувати бюджет і працю на наступний рік завчасу. Ввиду того, що п. Харченко, довголітній і заслужений голова, ніяк не погодився прийняти поновно головства, вибрано нову управу в такому складі: М. Драган — голова; Д. Семеген — заст. голови; І. Кравчук — секретар; Дм. Дидик — касир; Н. Клапіщак, Н. Сохан, Я. Шубак і Гр. Бура — члени управи. До Контр. Комісії вибрано інж. Харченка, пані О. Малюцу і п. Н. Палка. Хоч про важливість „Рідної Школи" списано багато паперу і переговорено багато слів, на Загальних Зборах було приявних 16 осіб, в тому представники від СУМА, СУА та Самопомочі. Був теж присутній директор школи п. С. Мухин. Школа нараховує тепер 101 учня. (мд).

Виставка картин Василя Панчака буде відкрита в неділю, в Ню Йорку

Ню Йорк. — В неділю дня 26-го листопада, о год. 12-ій вполудне відбудеться тут відкриття виставки малярських праць відомого американсько-українського маляра Василя Панчака. Виставка влаштована в залі ч. 32 Українського Народного Дому при 140 2-ій Евню і триватиме до 17-го грудня ц. р. Вона буде відкрита кожної п'ятниці від год. 7 до 10 вечора, кожної суботи від 4 до 10 вечора і кожної неділі від 12 до 10 вечора. Минулого року виставка образів Василя Панчака відбувалася не тільки в Ню Йорку, але й у Парижі і здобула там дуже прихильну оцінку французької мистецької критики.

Західньо - німецький військовий міністер Франц Йосиф Штравс, безпосередньо перед виїздом до ЗДА, приїздив з відвідинами до Норвегії. Кількасот лівих соціялістів, комуністів і пацифістів уладили з цього приводу демонстрацію. Штравс заявив у пресовому інтерв'ю, що совєтське твердження, наче б „загроза" збоку Західньої Німеччини вимагала спільної фінляндсько - совєтської оборони, це тільки фразеологічний претекст, щоб прикрити сутополітичну ціль — застрашення Фінляндії й інших скандинавських країн. Він рішуче заперечив будь-які войовничі цілі Німеччини.

З хроніки жіночої творчости

Наше мистецьке життя у ЗДА не перестає бити рухливим живчиком. Виставка за виставкою, у Ню Йорку чи й у інших містах, проходить із — більшим чи меншим — успіхом.

Ось відбувалася справді цікава виставка жіночої мистецької творчости — це буде п'ята виставка з черги. Улаштував її в Українському Народньому Домі в Ню Йорку, 64 Відділ Союзу Українок Америки в Ню Йорку. Відкриття — при великій участі нашого громадянства — відбулось 22 жовтня, а тривала вона до 15 листопада 1961. Участь у виставі брала 31 мисткиня, виставляючи 89 праць.

Як уважно кинути оком по всіх виставлених працях і речах, то є тут твори доброї, а то й високої мистецької вартости знаних наших жінок - мистців, є спроби молодих талантів, є й звичайні аматорські речі, які напевно й не думають сягати по мистецтво. Цілість же виставки — при О. Дядинюк, М. Гарасовська - Дачишин, С. Зарицька, О. Кульчицька, Г. Мазепа, Л. Морозова, Н. Стефанів — творить милу, культурну атмосферу.

Молодим же силам, — а є тут такі, що й вибиватись хотять — і справді хотять піти важким шляхом мистецтва, — тернистий бо шлях правдивого мистецтва! — треба б тут їм сказати: якщо вони хотять бути правдиво творчими для українського народу, його культуру прагнуть збагачувати, осяги й успіхи в мистецтві здобувати, то — дивлючись на сучасний стан цього модерністичного мистецтва — було б добре, якби взяли собі в тямку: не йти шляхом, що йде від фрагментаризму до незрозумілого монологу, а від незрозумілости до хаосу й до експресивної імпотенції.

Мих. Островерха

БАТЬКИ Й ДІТИ

(Закінчення із стор. 2-ої)

ле явище, бо й він був гордий можливістю опікуватися своїм батьком. Так було.

Що ж змушує сьогодні понад 60-літнього письменника, професора чи колишнього адвоката або навіть і звичайного робітника „клінувати" в якомусь шпиталі або виносити „ґарбедж" на фабриці в той час, коли його син уже відкрив двері власної лікарської консульторії або отримав посаду в стейтовому чи й федеральному уряді? Чи тільки бажання заробити на примарливу платню пенсіонера в 65 років?

Після уважного розгляду подібних випадків, ми сміємо ствердити, що ні. Не тільки це. Батько „клінує" здебільша тому, що не має іншого виходу. Бо ж син, український син, уже настільки „змодернізувався", що сприймає його „клінування" як самозрозумілий стан і зовсім не має наміру цього змінювати.

А батько? Батькові, віримо, трохи й соромно за свого сина, і незручно перед людьми. І щоб заглушити ці мішані почуття, він теж ствердить, що не хоче бути меншовартісним, що має досить сил, щоб самого себе забезпечити, що не хоче бути нікому тягарем на шиї, що син теж має видатки...

Яка ж різниця між двома наведеними вище прикладами?

Там, серед американців, це — їхня традиція. Тут же, серед українців, це — порушення давніх традицій. Добрих традицій!...

Іван Оверко

З НАШИХ ВУДНІВ

ПРИЧИНОК ДО АВТОБІОГРАФІЇ
(ПІД СВЯТО ПОДЯКИ)

Сталася велика подія в моєму житті — попав я, так сказати, назгузь води, в „Енциклопедію Українознавства". Під літеру „К", в 13-му зошиті. Не багацько там є того тексту, але сказано основне: що вродився і покищо живу, пишу й друкую. І фото, спасибі їм, дали, з юних літ таборових, що теж підносить головіка на дусі. Та найважніше, що не попали в цю довідку про мою особу жадні фальшиві інформації! Слава Богу, не сказано там, що я пас гуси...

Дорогого мого приятеля і протектора, сл. п. редактора Миколу Голубця, завжди згадую з вдячністю й тихим сантиментом, проте не можу забути йому того, що він мене трохи скривдив у передмові до першої моєї книжки „Святоіванські вогні"... Покійний написав у тій передмові, що я, мовляв, починав свою письменницьку кар'єру від гусей, а щойно потім перейшов до корів...

А воно, Шановні, не згідне з дійсним станом, бо я зразу, сказавши по - нашому, застартував від випасу рогатої худоби! І то в ранньому дитинстві, не маючи й шести років життя. Пригадую навіть, як корови називалися: одна „Коза", а друга „Біла", яка до речі, не була ще коровою, а ялівкою. Цим, звичайно, я не хочу ображати тих товаришів пера, які починали від гусей, як теж не ставлюся з презирством до вищезгаданих тварин. Гуси, відома річ, птиці героїчні, перейшли до історії тим, що своїм ґеґанням врятували місто Рим від наїзду ґаллів. Вони теж займають поважну позицію в наших народних піснях, зараз йорук журавлів.

Тут суть справи лежить, очевидно, в чому іншому... Не міг я починати своєї кар'єри від гусей, бо такого домашнього птаства не було в нас, на господарстві. Гуска, відома річ, любить простір, широкі оболоння, пасовище і — воду! А в нас, правдою перед Богом і людьми, хоч село й називалось Водники, води в ньому не було, в тому розумінні, що не існувало порядної річки чи бодай ставка. Ну, зате джерельна вода, криниці, студні -колодязі — були в нас перша кляса! Недармо записано в старих хроніках, що в передтатарські часи саме від нас доставляли питну воду до княжого Звенигороду. Звідти-ж пішла назва села — „водники", тобто ті, що возили воду.

Але я тяжко збрехав би, якби написав, що в селі взагалі не було гуски або, скажім, гусака, хоч би на показ! І поготів — — були гуси на приходстві, були в пана на фільварку. Там не тільки гуси були, але й чортові індики, що своїми червоними коралями і зліснім булькотанням наводили страх на сільську дітвору! З одним таким „турком" я мав навіть немилу пригоду: він, чортова пара, загнав мене в тернину, де я сильно обдряпався...

Та цей деталь моєї біографії теж, гадаю, не мусить бути зафіксований в „Енциклопедії Українознавства". А за свій біль і сором я тепер щороку мщуся на індиках під час традиційного „Свята Подяки". Кажуть, у цей четвер буде знаменитий індик на „Союзівці", а в суботу — на вечерницях „Пластприяту" в Ню Йорку. Буде, значить, подвійна нагода зігнати свою помсту!

Ікер

Вісті з Каліфорнії

ЗГАДУЮЧИ ЛИСТОПАД

Після панахиди в українських церквах за душі поляглих героїв Листопадового Чину, в неділю 5 листопада в УНДомі Лос Анджелесу відбулася імпреза, яку відкрив голова Українського Культ. Осередку мгр. Веселий в присутності 600 осіб.

Доповідь про славний Листопадовий Зрив виголосив інж. Я. Білинський, а в концертовій частині імпрези взяли участь: Г. Цап — декламації, Вірко Балей — сольо на піяно, К. Задорожна — сольоспів, Іван О. — власні поезії та 40-ка особовий Репрезентативний Хор під орудою маестра В. Божика, який виконав „Ой, там при долині" Барвінського та „Живи, Україно!" Гайворонського. Сцена була удекорована макетом Церкви св. Юра у Львові з променями сходячого над ним сонця і золотим тризубом на фоні — праці пп. Галаса і Гірки.

МИКОЛА НОВАК ХВОРИЙ

Голова Відділу УНСоюзу в Лос Анджелесі та відомий громадський діяч на терені Каліфорнії, Микола Новак поважно занедужав. Лікарі, після експериментальної операції й аналіз, дійшли до переконання про необхідність повторної, досить складної й небезпечної операції, яку, правдоподібно, переведуть в найближчих днях. Наші найкращі побажання для хворого!

А. ЮРИНЯК В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ

Відомий критик і літературознавець А. Юриняк прибув до Півд. Каліфорнії, обравши Лос Анджелес постійним місцем свого мешкання.

Іван Овечко

Життєве забезпечення це також ощадність. В потребі одержите позику на свою грамоту. Забезпечіться в Українського Народного Союзу

ПОТРЕБУЄТЕ дешевої позики? Якщо Ви є членом Укра... дістанете позику на свою грамоту й то на 4% річно!

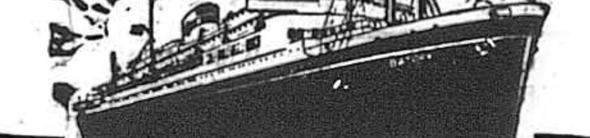
ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА!

В ДРУГУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
бл. п. Миколи ШУСТА
що відійшов у Вічність
25-го листопада 1959 року
відправиться
ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА
в СУБОТУ, 25-го ЛИСТОПАДА 1961 року
в год. 7:30 ранку
в церкві СВ. ЮРА в НЮ ЙОРКУ,
про що повідомляють
син — ВАСИЛЬ ШУСТ
донька — МАРІЯ ШУСТ-ПИЛИПИШИН

Замість квітів на могилу
бл. п. ОЛЕНИ ГОРДИНСЬКОЇ
складають — $20.00
на фонд „МАТИ І ДИТИНА"
Д-р ЯРОСЛАВ І ХРИСТИНА ВОЄВІДКИ

ВИСТАВКА КАРТИН
Василя ПАНЧАКА
від 26-го ЛИСТОПАДА до 17-го ГРУДНЯ 1961 р.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
заля ч. 32
при 142 — 2-га Евеню в Ню Йорку
відкрита:
кожної П'ЯТНИЦІ — від год. 7:00 до 10:00 вечора
кожної СУБОТИ — від год. 4:00 до 10:00 вечора
кожної НЕДІЛІ — від год. 12:00 до 10:00 вечора

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ під протекторатом КОМІТЕТУ ПАМ'ЯТНИКА ШЕВЧЕНКОВІ на місто НЮ ЙОРК
в ЮВІЛЕЙНИЙ ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ РІК і ВПЕРЕДДЕНЬ ЮВІЛЕЮ ЛИСЕНКА
в НЕДІЛЮ, 10-го ГРУДНЯ 1961 - в год. 6:00 веч.
в залі УНДОМУ — 140 2-га Евеню в Ню Йорку.
Вперше в історії української музики
КОНЦЕРТ „МУЗИКИ ДО КОБЗАРЯ"
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА -- МИКОЛИ ЛИСЕНКА
— виконає —
ОПЕРНИЙ СПІВАК БАРИТОН **ТЕОДОР ТЕРЕН**
В ПРОГРАМІ: Акомпаньямент: д-р А. БАЗАЛЯ
крім відомих, неспівані і незнані безсмертні пісні обох наших національ. Світочів.
Продаж квитків в „АРЦІ", „ЕКО", „СУРМІ".
ЧИСТИЙ ДОХІД НА ПАМ'ЯТНИК ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ.

Письменниця Софія Парфанович відвідала редакцію „Свободи"

Д-р Софія Парфанович в редакції „Свободи" із членом редакції д-ром Лукою Луцевим.

В середу дня 22 листопада ц.р., редакцію „Свободи" відвідала відома українська письменниця і лікарка д-р Софія Парфанович, яка прибула до Ню Йорку у зв'язку із своїми авторськими вечорами, влаштовуваними у Ню Йорку Літературно-Мистецьким Клюбом в п'ятницю дня 24 листопада ц.р., й у Филаделфії Союзом Українок Америки, дня 23 листопада. Софія Парфанович написала тепер нову повість п. н. „З рук до рук" із циклу розповідей про життя звірят. Ця повість про історію одного пса є четвертою в циклі, який охоплює опубліковані вже повісті „У лісничівці", „Люблю Діброву" і востаннє у Видавництві М. Денисюка „Вірний приятель". Письменниця плянує в найближчому майбутньому вернутися до творів про переживання лікарів у краю і до тем з бойківського життя. Під сучасну пору Софія Парфанович, перебуваючи на становищі лікаря в одному із шпиталів поблизу Дітройту, працює над репортажами з подорожі по Европі, що їх вона запропонує „Свободі" для друку.

У Филаделфії відкрито виставку мистецьких праць Марії Морачевської

Филаделфія. — В четвер дня 23 листопада відбулося тут відкриття виставки мистецьких праць трагічно загинулої минулого року внаслідок автової катастрофи заслуженої вчительки і малярки сл. п. Марії Морачевської. Виставка влаштована у великій залі нової школи парафії св. о. Миколая при 24-ій вулиці й охоплює не тільки 40 малярських праць Покійної, але й теж її праці з прикладного мистецтва — проєкти тканин та килимів й інших виробів. Довершила відкриття виставки, влаштованої заходами доньки Покійної Софії Морачевської-Темницької та 10-им Відділом Союзу Українок Америки голова цього Відділу п-ні Іванна Гентош. Доповідь про мистецьку творчість Марії Морачевської виголосив відомий маляр і мистецький критик проф. Антін Малюца із Джерзі Сіти. У відкритті виставки взяло участь 100 осіб. Виставка буде перевезена найближчим часом теж і до Ню Йорку.

„Чорноморська Січ" здобула чемпіонат СУАСТ і чашу УНСоюзу

Нюарк. — В „День Подяки" 23-го листопада відбулися тут футбольні змагання за першенство Союзу Українсько-Американських Спортових Товариств Сходу ЗДА. Участь в цих українських мистецтвах взяли лише дві дружини Сходу ЗДА, хоч в цій частині країни нараховується біля десятки українських футбольних клюбів. За звання чемпіона та чашу уфундовану Українським Народним Союзом змагалися „Чорноморська Січ" Нюарк та Український Спортовий Клюб Ню Йорк. В нормальному часі змагань вислід був 2:2. Після догривки першість здобули січовики, здобуваючи ще двоє воріт. Кінцевий вислід був 4:2 для „Ч. Січі". Ворота для „Ч. Січі" здобули: Луценко 2, Паук і одні змагун УСК-у до власних воріт, а для УСК-у: Бахнівський і Шпон. Дружині переможців і поновних чемпіонів СУАСТ вручив чашу Українського Народного Союзу ланковий футболу СУАСТ інж. Роман Філінський.